

Egyesületi Híradó

A szombathelyi Gothard Amatőrcsillagászati Egyesület tájékoztatója immár hetedik évfolyamát „tapossa”. A Vas megyei CSBK-ból kinőtt egyesület szervezői annak idején az elsők között éltek az egyesülési törvény kínálta lehetőséggel, és létrehozták a GAE-t. Az egyesület legfőbb szervezője és „hajtómotorja” Vértés Ernő.

Az Egyesületi Híradó 1996/3-4. száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal jelent meg. A kiadvány a kiskunhalasi amatőrcsillagász találkozóról szóló fényképes beszámolóval indít, amit érdekes felmérés követ a Vas megyei amatőrök műszerezettségéről. A „műszerkataszter” nemcsak a távcsövek legfontosabb paramétereit, hanem a tulajdonos nevét és címét is közli.

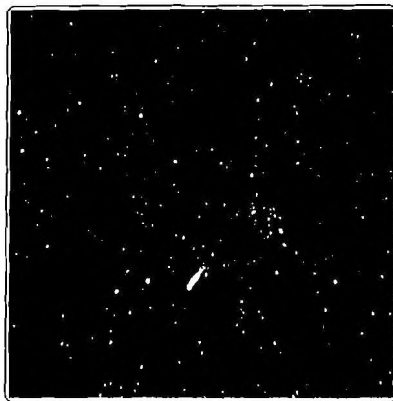
Újabb híreket olvashatunk a Vas megyei napórák felméréséről: a vasegerszegi, a sitkei és a büki árnyékóra kerül bemutatásra.

A Lyra-gyűrűsköd központi csillagnak története természetesen kapott helyett a GAE tájékoztatójában (a cikk szerzője Bartha Lajos).

Bőségesen olvashatunk az egyesület életéről a Krónika rovatban és a Programajánlatban. A tagok számára nyilvánvalóan rendkívül hasznos a tagság címűstájának közlése — jelentősen növeli a szorosabb kapcsolatok kialakulásának esélyét.

A kiadvány most is utánközli a Meteor csillagászati évkönyv aktuális naptár-oldalait.

Az Egyesületi Híradó és a Gothard Amatőrcsillagászati Egyesület tevékenysége is arra utal, hogy kedvező folyamatok indultak meg a hazai amatőr-csillagász mozgalomban. A GAE címe: 9701 Szombathely, Ady tér 5., Pf. 59.

Debreceni bemutató

Szeptember 19-én csütörtökön este nagy sikerrel rendeztük meg Debrecenben az őszi Csillagászati Bemutatót, immár 59. alkalommal. A helyi rádió, tévé és újság már napokkal korábban megkeresett bennünket a programmal kapcsolatban. A hosszú esőzések után szerdán végre kisütött a Nap is, de másnap délután már újabb felhők gyülekeztek. Az időjárás nem volt elég kegyes hozzánk, este cirruszok vonultak a fejünk felett, de így is legalább 300 érdeklődő volt kíváncsi a programra.

A távcsövekkel a Holdat és a Jupitert mutattuk be. Az átvonuló felhők miatt a Hale-Bopp-üstökös kimaradt a műsorból, pedig előző nap már szabad szemmel is látszott a városból. A csöveket Horváth Attila és Antal István kezelte. A diavetítést, amely kapcsolódott a többi eszköznél látottakhoz és az elkövetkező hetek jelenségeihez, Szoboszlay Endrével közösen kommentáltuk végig.

A PC-t Kántor Józsefné nyugdíjas köri tagunk kezelte. Sokan dicsérték munkáját, pedig életében második alkalommal ült a billentyűzet előtt. Elsősorban az úrszondák legújabb felvételeiből válogatott, de Faragó Ottó szeptember 16-ai felvétele is terítékre került. A Baader-planetárium körül összegyűlő nagy tömeget az ifjú nemzedék ígéretes képviselője, Ádám Zsolt tartotta szóval.

A diák és az előadások alá a zenét Kaposvári Zoltán keverte. Az augusztusi MCSE-szóróanyagok és Magnitúdó Amatőrcsillagász Kör szóróanyagai nünd egy szálig elfogytak. A több mint két órán át tartó bemutatás újabb érdeklődőket nyert meg a csillagászat számára.

*Zajác György
Magnitúdó Amatőrcsillagász Kör*

Egy nyugdíjas amatőrcsillagász

1982. február 15-én mentem nyugdíjba, amikor 60 éves lettem. Jól emlékszem, hogy amikor rámszakadt a sok szabadidő, alig tudtam mit kezdeni vele. Sokat olvastam, kiállításokat, múzeumokat látogattam. De jobb híján a Rubik-kocka is elszórakoztatott. Az első hetekben kaptam a Nyugdíj Intézettől egy ajánlati listát, amelyben éppen ezzel a gonddal foglalkoztak. Az ajánlások között szerepeltek a múzeumok, kiállítások, különböző rendezvényeken való részvétel, a helyi nyugdíjas klubok látogatása stb. A fővárosban laktam, a vállalatunknak, ahonnan nyugdíjba mentem, igen jól működő nyugdíjas klubja volt. Hetenként találkoztunk. Mindig volt valami műsor vagy előadás. Mindez azonban, meg kellett állapítanom, az időmnek csak kis részét foglalta le. (Bérházban élő nyugdíjasnak még egy kis házkörűli munka se jut.) Beláttam, hogy a teljes értékű elfoglaltsághoz valami hobbi kell.

A véletlen hozta úgy, hogy amatőr-csillagász lettem. A fiam névnapi ajándékként megvette A távcső világa c. könyvet, melyet hamarosan kiolvastam. A csillagászat persze régebben is érdekelt, de csak úgy, messziről. De például olyan távcsőbe, amellyel a Hold kráterei

is látszanak, nem volt alkalmam bele nézni hatvanéves koromig. A könyvekben szebbnél szebb képek vannak, de milyen lehet a látvány távcsőben? Egyre inkább belém fészkelte magát a kíváncsiság. A távcső világa a csillagászat egész területének ismertetése mellett részletesen foglalkozik távcsőkészítéssel is. Mégpedig olyan alaposan, hogy az útmutatások alapján bárki elkészítheti az anyagilag is elérhető távcsövet. Elhatároztam, hogy én is építek egy távcsövet. Közrejátszott ebben az is, hogy közeledett a Halley-üstökös, és szerettem volna távcsövön keresztül fényképet készíteni róla.

Jó jó, de hogyan fogjak hozzá? Hol találok társakat, akiknek a tanácsát érdemes meghallgatni? Szerencsére A távcső világa erre is adott támpontot: a 953. oldalon felsorolta a hazánkban működő csillagvizsgálókat és szakköröket. Akkor Pesterzsébeten laktam, és milyen szerencse, Pesterzsébet is szerepelt a felsorolásban, de amikor utánajártam, kiderült, hogy a Csili kultúrház szakköre már megszűnt, a társaság átköltözött a csepeli Munkásotthonba. Itt végre barátokra találtam, akikkel közösen használhattam a Munkásotthon tetjére épült 50 cm átmérőjű tükrös távcsövet, hazánk akkori legnagyobb amatőr távcsövet. Ez azonban nem elégített ki, mert a heti egyszeri alkalommal gyakran fogtunk ki borult eget. Hiába, csak a saját távcső az igazi, amüt akkor használhatok, amikor nekem tetszik.

Közben minden alkalmat megragadtam arra, hogy ismereteimet bővítsen. Eljártam az Uránia Csillagvizsgálóba, sorra hallgattam Kulin György nagyszerű előadásait. A Planetárium műsorait szinte kívülről fújtam. Nem resteltem beiratkozni az Uránia felnőtt szakkörébe sem, bár a szakköri tagok annyira voltak felnőtt korúak, hogy mindegyikük az unokám lehetett volna. Később is sok időt töltöttem fiatalok között, akikkel jól éreztem magam, és tudom, hogy ők is befogadtak.

1985-re elkészült a Távcső! Tükrének átmérője ugyan csak 16 cm volt, de még épp elért a szerkezet erkélyünkön. Saj-

nos a nagy célt — a Halley-üstökös lefényképezését — nem tudtam megvalósítani erkélyünk rossz fekvése miatt. Ráadásul a Halley-üstökös 1985–86-ban egyáltalán nem nyújtott olyan feltűnő látványt, mint előző, 1910-es látogatásakor. A nyolcvanas évek végén megépítettem egy 25 cm átmérőjű tükrös távcsövet, melyet a Magyar AmatőrCsillagászati Társaság kötcsei telkén állítottam fel. Több száz éjszakát töltöttem el itt fényképezve, ismerkedve a csillagos ég csodáival. Az Orion-ködről készült képpemmel második díjat nyertem az 1990-es Asztrofotós pályázaton, 1991-ben pedig a magyar amatőr csillagászok közül elsőként fényképeztem le egy szupernóva-robbanást egy távoli extragalaxisban.

Még nagyon sokat tudnék írni, hiszen tizenkét év alatt annyi minden történt. Írhatnék a csillagászok országos találkozójáról, a nyaranta az ország minden táján rendezett csillagásztáborokról. Különösen nagy élményt jelentettek a meteor megfigyelő táborok éjszakái. Aki már látott fényes tűzgömböt, „hullócsillagot”, annak felejthetetlen élményt jelentenek ezek a programok.

Az évek során többször felmerült, hogy szinte egyedülálló „jelenség” vagyok az amatőr csillagászok között azaz, hogy nyugdíjas korban kezdtem a pályát. Nem hiszem, hogy csodabogár lennék. A dolgok szerencsés állásán múltott, hogy erre az útra kerültem. Sajnos az a tapasztalatom, hogy nagyon nehezen találunk egymásra a csillagászat, e nemes hobbi művelői. Nagyon jó lenne, ha a nyugdíjasokat tájékoztatnák erről a lehetőségről, amüt akár a Nyugdíjintézet is megtehetne: nyugdíjba vonuláskor amúgy is mindenki kap tájékoztatást a szabadidő hasznos eltöltéséről.

*Szutor Péter
8743 Zalasabar, Deák F. út 70/a.
Tel.: (93) 389-060*

Babits Mihály

ESTI MEGÉRKEZÉS

Az esti sötét
halk mezei lelkét
a mohó kilométerek
bús messzibe nyelték.
Kocsim ablakait most
veri a fény,
hét sorban a lámpák
jönnek elélem.

Tépett takaró lett
már a sötéttől;
csak az ég, a nagy ég,
fut velem a rétről;
kiejtik az utcán
a csönd mezei
csokrá a kiránduló
fáradt kezei.

De harsan a lángok
lármája, a lámpák
csilláma szemembe
csengeti lángját.
Máshol az éjszaka
csendje halálos:
itt villan a villany
és villog a város.

Idelenn a város
villanya villog,
de fenn a nagy ég
száz csillaga csillog:
a villany a földi,
a csillag az égi,
a villany az új,
a csillag a régi.

Küldjön egy fényképet!

**Várjuk Olvasóink fényképes
beszámolóit távcsőépítési
tapasztalataikról, szakkörük,
klubjuk, csillagvizsgálójuk
tevékenységéről, lakóhelyük
csillagászati életéről!**

MCSE-programok

Budapest: Keddenként tartunk ügyeletet a BME R Klubjában (XI. Műegyetem rakpart 9.) 18–21 óra között. Távcsoépitési tanácsadás, cserebere, előadások, a Budapesti Csoport találkozói.

Hajdúböszörmény: A Monolit Ifjúsági Klubban minden héten kedden 18 órától tartjuk csillagászati összejöveteleinket. Előadások, filmvetítések, derült ég esetén észlelés (cím: Újvárosi u. 13.).

Pécs: Az APCSE Csillagászati Klubja (Pécs, Szent István tér 17.) minden hétfőn 18 órától várja a tagokat.

Szeged: A Szegedi Csillagvizsgálóban tartjuk összejöveteleinket keddenként 18 órai kezdettel, derült idő esetén észlelés a Csillagvizsgáló kisebb műszereivel.

Előadássorozat az R Klubban

(BME R Klub, XI. Budapest, Műegyetem rakpart 9.) Az *előadások keddenként 19:00-kor kezdődnek!*

Febr. 25. Üstökösök a félhomályban (Kereszturi Ákos)

Márc. 4. Üstökös kutatás (Sárneczky Krisztián)

Márc. 11. Napsúroló üstökösök

Márc. 17. Fotózzunk üstökösöt! (Mizser Attila)

ASTRONOMY DAY

A Csillagászat Napja javasolt időpontja március 29. A rendezvényvel kapcsolatban Kereszturi Ákos ad felvilágosítást, ugyancsak tőle rendelhetők szóróanyagok (cím: 1037 Bp., Pomázi köz 8., tel.: 250-6677).

GEMINI TERMÉKEK!

ÓRAMŰKÉSZLET: 7890 Ft

ASZTROFOTÓS FINOMMOZGATÁS: 19 900 Ft

Helios binokulárok: 10x50 11 700 Ft

20x60 17 900 Ft

NEWTON, CASSEGRAIN, AIR-CASSEGRAIN

20 CM-ES NEWTON-FÖTŰKÖR (λ/4): 59 900 Ft

OKULÁROK:

6,3 MM Plössl 8250 Ft

G-10 MECHANIKA

MÉLY-ÉG SZŰRŐK REKLÁM ÁRON : 5900 Ft

APOKROMÁTOK

20 CM-ES f/7-AS CELESTRON-FÖTŰKÖR

ASZTROKAMERÁNAK: 9900 Ft

15 CM-ES MIZÁR-TUBUS KÜLÖN MECHANIKÁVAL

GEMINI BT.

DÁN ANDRÁS, 2091 Etyek, Alsóhegy u.

7. Tel.: 06-22-223-022

Hale-Bopp pályázat!

Az ELTE Csillagászati Tanszék asztrófotó és rajzpályázatot hirdet az alábbi kategóriákban:

1. Felntteknek és gyerekeknek a Hale-Bopp-üstökösről készített felvételekkel.
2. Általános és középiskolásoknak a Hale-Bopp-üstökösről készített rajzokkal.

A legjobb felvételeket és rajzokat az ELTE Csillagászati Tanszék Digitális Képtárában helyezük el. A nyertes pályázó (mindkét kategóriából 1–1 fő) lehetőséget kap, hogy részt vegyen egy éjszakai mérésen az MTA Csillagászati Kutatóintézet Piszkestetői Observatóriumában.

Beküldési határidő: 1997. április 15.

**Cím: „Hale-Bopp pályázat”,
ELTE Csillagászati Tanszék, 1083
Budapest, Ludovika tér 2.**